

МИНИСТЕРСТВО ПРОСВЕЩЕНИЯ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ

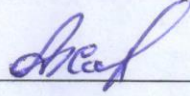
Министерство образования и науки Республики Татарстан

Исполнительный комитет Бавлинского муниципального района

МБОУ "Татарско- Тумбарлинская ООШ"

РАССМОТРЕНО

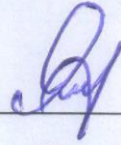
Руководитель ШМО
начальных классов

Ахметзянова Л.И.
№1 от «16» августа 2023 г.

СОГЛАСОВАНО

Заместитель директора
по УР

Ямалетдинова Э.Р.

УТВЕРЖДЕНО

Директор

Самигуллина Р.М.
№36 от «18» августа 2023
г.

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА

учебного предмета «литературное чтение на родном (татарском) языке»

для обучающихся 1 класса

Составитель: учитель начальных классов
Самигуллина Наиля Зуфаровна

Татарская Тумбарла, 2023

1 нче сыйныф

1 нче сыйныфта эдэби уку фәннән календарь - тематик план.

Методик аңлатмалар

1 нче сыйныф программасы эчтәлеге.

Балалар Әлифбадан эдэби укуга сиздермичә генә, эзлекле рәвештә күчәргә тиеш. Кече яшьтәге мәктәп балалары аңлап укуның беренчел күнекмәләрен ала, халык авыз ижатының жанрлары белән таныша һәм аларны тормышта кулланарга өйрәнә. Аптыраткыч-алдавыч, әйләнмәле, чылбыр әкиятләренең сюжет-композиция үзенчәлекләрен аера, авторларның чәчмә һәм шигъри текстлары белән таныша. Халык авыз ижаты һәм шагыйрьләренең шигъри әсәрләре аша, юл ахырындагы охшаш сүзләргә нигезләнәп, рифма, кабатлаулар, сәнгатьлелек турында беренчел кузаллау булдырыла.

Кыска текстлар һәм аларга ясалган иллюстрацияләренә чагыштырып, эдэби образның сәнгатьнең төрле төрләрендә тасвирлануы аңлатыла.

Беренче сыйныфны тәмамлаганда бала текстны аңлап укырга һәм аның эчтәлеге буенча үз фикерләрен әйтә белергә тиеш (дәрәслектә бирелгән конкрет сорауларга җавап бирү формасында).

Балаларда халык авыз ижаты турында гомуми кузаллау булдырыла, алар проза һәм поэзиянең үзенчәлекләрен танып беләләр, “автор”, “әсәрнең исеме” төшенчәләре бирелә, әсәрдәге персонажларны танып әйтә алалар.

Беренче сыйныфтагы төп бурыч — укуга кызыксыну тәрбияләү һәм дәрәслек уку күнекмәләре булдыру — икенче сыйныф өчен дә актуаль булып кала.

Укучыларның уку күнекмәләрен үстерү максатыннан, эдэби уку - укыту методик комплекты дәрәслек, мөстәкыйль эш дәфтәре һәм хрестоматия белән тулыландырылган. Бер дәрәслектә ике ярдәмлек белән эшләргә мөмкин: дәрәслек + мөстәкыйль эш дәфтәре яисә дәрәслек + хрестоматия. Сыйныфтагы укучыларның белем дәрәжәсенә карап, бер дәрәслектә өч ярдәмлекне дә кулланып була. Эдэби уку дәрәслек күпчелек очракта сүзләр уку белән башланып китә (мөстәкыйль эш дәфтәренә 1-2 нче биремнәре). Дәфтәрдә бирелгән текстлар өстендә эшләү сыйныфта өстәмә материал буларак кулланыла. Дәрәслектәге автор текстын һәм эдэби әсәрләренә укытучы яисә яхшы укучы бала укый ала.

Хрестоматиядә бирелгән әсәрләр өстәмә материал булып тора:

- а) әгәр укыту планында өстәмә сәгәтләр бирелсә;
- ә) Әлифба китабы планлаштырылганнан алданрак өйрәнеләп бетсә;
- в) мәктәп китапханәсендә балалар эдэбияты фонды аз яисә искергән булса, шулай ук жәйге ял вакытында да укырга тәкъдим итәргә була.

Хрестоматия күпсанлы укытучылар теләген исәпкә алып төзелде.

Әлифба китабы февраль уртасында яки аннан алдарак беткән очрак өчен планлаштыруда берләштерелгән дәрәслек эшкәртмәләре бирелде. Мәсәлән, 2—3нче дәрәслек итеп “Аптыраткыч әкиятләр законы” бирелгән. Укытучы балаларның үзләштерүләренә карап 1 дәрәслек итеп тә, 2 дәрәслек итеп тә үткәрә ала. Мөстәкыйль эш дәфтәрендәгә рәсемнәр буяу өчен дә кулланыла.

Укытучыларга ярдәм йөзеннән методик ярдәмлеккә өстәмә рәвештә дәрәслектә презентацияләр белән диск эшләнелде. Биредә дәрәслек өчен кирәкле барлык материалны табарга мөмкин. (музыка, җырлар, картина, рәсемнәр, схема, таблицалар һ.б.)

ТЕМАТИК ПЛАН – Әлифба чоры

№	Дәреснең темасы		Сәгать саны	Белем, эш осталыгы һәм кунекмэләренә таләпләр	Өйрәнү вакыты	
	Лексик тема	Грамматик тема			План буенча	факт
МИН						
1	Тату гаилә	Әә хәрефе	1	Уку бурычын дәрәс билгеләу. Текстны тыңлап аңлау. Гаилә хакындагы әңгәмәдә катнашу. Әә, Аа хәрефләрен укый һәм яза белу, [ә] һәм [а] авазларын аеру. Уз эшчәнлегенә бәя биру.	1.09.2023	
		Аа хәрефе				
	Өебезнең нуры	Лл хәрефе		Уку бурычын дәрәс билгеләу. Текстны тыңлап аңлау. Өбиләр, дәу эниләр хакындагы әңгәмәдә катнашу. Лл хәрефен укый һәм яза белу, [л] авазын аеру. Уз эшчәнлегенә бәя биру.		
2	Игелекле эшләр	Нн хәрефе	1	Уку бурычын дәрәс билгеләу. Текстны тыңлап аңлау. Яхшы эшләр башкару турындагы әңгәмәдә катнашу. Нн, Ии хәрефләрен укый Иәм яза белу, [н] һәм [и] авазларын аеру. Уз эшчәнлегенә бәя биру.	08.09	
		Ии хәрефе				
3	Алтын куллы бабам Дуслар эзлим үземә	Бб хәрефе	1	Уку бурычын дәрәс билгеләу. Текстны тыңлап аңлау. Бабайлар, дәу этиләр хакындагы әңгәмәдә катнашу. Бб хәрефен укый һәм яза белу, [б] авазын аеру. Уз эшчәнлегенә бәя биру.	15.09	
		Мм хәрефе				
4	Агач - җимеше белән, кеше - эше белән Дурт аяклы дусларыбыз	Уу хәрефе	1	Уку бурычын дәрәс билгеләу. Текстны тыңлап аңлау. Тырышлык, эшчәнлек хакындагы әңгәмәдә катнашу. Уу хәрефен укый һәм яза белу, [у] авазын аеру. Уз эшчәнлегенә бәя биру.	22.09	
		Сс хәрефе				
			1	Уку бурычын дәрәс билгеләу. Текстны тыңлап аңлау. Йорт хайваннары хакындагы әңгәмәдә катнашу. Сс хәрефен укый һәм яза белу, [с] авазын аеру. Уз эшчәнлегенә бәя биру.		

5	Нэни булышчылар Көзгө муллык	Уу хэрефе	1	Уку бурычын дөрес билгелэу. Текстны тыңлап аңлау. Тырышлык, эшчэнлек хакындагы эңгэмэдэ катнашу. Уу хэрефен укый һәм яза белу, [у] авазын аеру. Уз эшчэнлегенэ бэя биру.	29.09	
		Кк хэрефе		Уку бурычын дөрес билгелэу. Текстны тыңлап аңлау. Көзгө уңыш хакындагы эңгэмэдэ катнашу. Кк хэрефен укый һәм яза белу, [к] һәм [к,] авазларын аеру. Уз эшчэнлегенэ бэя биру.		
6	Кунаклы йорт-хөрмәтле йорт Ялгыз агачны жил сындыра	Тт хэрефе	1	Уку бурычын дөрес билгелэу. Текстны тыңлап аңлау. Кунакчыллык хакындагы эңгэмэдэ катнашу. Тт хэрефен укый һәм яза белу, [т] авазын аеру. Уз эшчэнлегенэ бэя биру.	6.10	
		Рр хэрефе		Уку бурычын дөрес билгелэу. Текстны тыңлап аңлау. Дуслык, татулык хакындагы эңгэмэдэ катнашу. Рр хэрефен укый һәм яза белу, [р] авазын аеру. Уз эшчэнлегенэ бэя биру.		
7	Бердэмлектэ көч Кеше дуслык белән көчле	Шш хэрефе	1	Уку бурычын дөрес билгелэу. Текстны тыңлап аңлау. Бердэмлек хакындагы эңгэмэдэ катнашу. Шш хэрефен укый һәм яза белу, [ш] авазын аеру. Уз эшчэнлегенэ бэя биру.	13.10	
		Дд хэрефе		Уку бурычын дөрес билгелэу. Текстны тыңлап аңлау. Дуслык хакындагы эңгэмэдэ катнашу. Дд хэрефен укый һәм яза белу, [д] авазын аеру. Уз эшчэнлегенэ бэя биру.		
8	Алма пеш, авызыма төш Кышкы уен	Йй хэрефе	1	Уку бурычын дөрес билгелэу. Текстны тыңлап аңлау. Тырышлык, эшчэнлек хакындагы эңгэмэдэ катнашу. Йй хэрефен укый һәм яза белу, [й] авазын аеру. Уз эшчэнлегенэ бэя биру.	20.10	
		Бы хэрефе		Уку бурычын дөрес билгелэу. Текстны тыңлап аңлау. Кыш, кышкы уеннар хакындагы эңгэмэдэ катнашу. Бы хэрефен укый һәм яза белу, [ы] авазын аеру. Уз эшчэнлегенэ бэя биру.		

9	Канатлы дусларыбыз Ата-ананы тыңлаган - адэм булган	Чч хэрефе Ээ/е хэрефе	1	<p>Уку бурычын дөрес билгелэу. Текстны тыңлап аңлау. Кошлар, аларга ярдэм иту хакындагы эңгэмэдэ катнашу.</p> <p>Уку бурычын дөрес билгелэу. Текстны тыңлап аңлау. Суз тыңлаучанлык хакындагы эңгэмэдэ катнашу. Ээ/е хэрефен укый һәм яза белу, [э] авазын аеру. Уз эшчэнлегенэ бэя биру.</p>	27.10	
10	Беренче кар Һәр төлке дә үз койрыгын мактар	Оо хэрефе Өө хэрефе	1	<p>Уку бурычын дөрес билгелэу. Текстны тыңлап аңлау. Кыш фасылы хакындагы эңгэмэдэ катнашу. Оо хэрефен укый һәм яза белу, [о] авазын аеру. Уз эшчэнлегенэ бэя биру.</p> <p>Уку бурычын дөрес билгелэу. Текстны тыңлап аңлау. Тыйнаклык хакындагы эңгэмэдэ катнашу. Өө хэрефен укый һәм яза белу, [ө] авазын аеру. Уз эшчэнлегенэ бэя биру.</p>	10.11	
11	Саранның агачы үсмәс Бердәм өйдә бэрэкәт була	Зз хэрефе Гг хэрефе	1	<p>Уку бурычын дөрес билгелэу. Текстны тыңлап аңлау. Юмартлык хакындагы эңгэмэдэ катнашу. Зз хэрефен укый һәм яза белу, [з] авазын аеру. Уз эшчэнлегенэ бэя биру.</p> <p>Уку бурычын дөрес билгелэу. Текстны тыңлап аңлау. Бердәмлек, татулык хакындагы эңгэмэдэ катнашу. Гг хэрефен укый һәм яза белу, [г] һәм [г] авазларын аеру. Уз эшчэнлегенэ бэя биру.</p>	17.11	
12	Дөрес сөйләгән ялгышмый Хуш киләсең, Яна ел!	Пп хэрефе Яя хэрефе	1	<p>Уку бурычын дөрес билгелэу. Текстны тыңлап аңлау. Дөрес сөйләу хакындагы эңгэмэдэ катнашу. Пп хэрефен укый һәм яза белу, [п] авазын аеру. Уз эшчэнлегенэ бэя биру.</p> <p>Уку бурычын дөрес билгелэу. Текстны тыңлап аңлау. Яна ел хакындагы эңгэмэдэ катнашу. Яя хэрефен укый һәм яза белу, [йа] һәм [йә] авазларын аеру. Уз эшчэнлегенэ бэя биру.</p>	24.11	
ТИРӘ-ЯК, КӨНКҮРЕШ						

13	Өткэй - шикэр, энкэй - бал Ана - шэфкаты дингезе	<i>Юю</i> хэрефе <i>Ее</i> хэрефе	1	Уку бурычын дөрес билгелэу. Текстны тыңлап аңлау. Өти-эни хакындагы эңгэмэдэ катнашу. <i>Юю</i> хэрефен укый һәм яза белу, [йу] Иэм [йү] авазларын аеру. Уз эшчэнлегенэ бэя биру. Уку бурычын дөрес билгелэу. Текстны тыңлап аңлау. Өнилэр хакындагы эңгэмэдэ катнашу. <i>Ее</i> хэрефен укый һәм яза белу, [йы] һәм [йэ] авазларын аеру. Уз эшчэнлегенэ бэя биру.	01.12	
14	Аю - көченэ, кеше акылына ышана Туган илем - туган өөм	<i>ң</i> хэрефе <i>Вв</i> хэрефе	1	Уку бурычын дөрес билгелэу. Текстны тыңлап аңлау. Көч, акыл хакындагы эңгэмэдэ катнашу. <i>ң</i> хэрефен укый һәм яза белу, [ң] авазын аеру. Уз эшчэнлегенэ бэя биру. Уку бурычын дөрес билгелэу. Текстны тыңлап аңлау. Туган өй хакындагы эңгэмэдэ катнашу. <i>Вв</i> хэрефен укый һәм яза белу, [в] һәм [w] авазларын аеру.	08.12	
15	Хезмэт кешене бизи Светофор ни сейли?	<i>Хх</i> хэрефе <i>hh</i> хэрефе	1	Уку бурычын дөрес билгелэу. Текстны тыңлап аңлау. Эшчэнлек, хезмэт хакындагы эңгэмэдэ катнашу. <i>Хх</i> хэрефен укый һәм яза белу, [х] авазын аеру. Уз эшчэнлегенэ бэя биру. Уку бурычын дөрес билгелэу. Текстны тыңлап аңлау. Дуслык хакындагы эңгэмэдэ катнашу. <i>hh</i> хэрефен укый Иэм яза белу, [h] авазын аеру. Уз эшчэнлегенэ бэя биру.	15.12	
16	Кунак ашы кара- каршы Тырышкан табар, ташка кадак кагар	<i>Жж</i> хэрефе <i>Фф</i> хэрефе	1	Уку бурычын дөрес билгелэу. Текстны тыңлап аңлау. Кунакчылык хакындагы эңгэмэдэ катнашу. <i>Жж</i> хэрефен укый һәм яза белу, [ж] авазын аеру. Уз эшчэнлегенэ бэя биру. Уку бурычын дөрес билгелэу. Текстны тыңлап аңлау. Тырышлык хакындагы эңгэмэдэ катнашу. <i>Фф</i> хэрефен укый һәм яза белу, [ф] авазын аеру. Уз эшчэнлегенэ бэя биру.	22.12	

17	Сэламэт тэндэ - сэламэт акыл Дустың узеңнэн яхшырак булсын	Жж хэрефе Ёё хэрефе	1	Уку бурычын дөрес билгелэу. Текстны тыңлап аңлау. Спорт белэн шөгыльлэну хакындагы эңгэмэдэ катнашу. Жж хэрефен укый һәм яза белу, [ж] авазын аеру. Уз эшчэнлегенэ бэя биру. Уку бурычын дөрес билгелэу. Текстны тыңлап аңлау. Дуслык хакындагы эңгэмэдэ катнашу. Ёё хэрефен укый һәм яза белу, [йо] авазын аеру. Уз эшчэнлегенэ бэя биру.	29.12	
18	Мактану хур итэ Кем эшлэми, шул ашамый	Шц хэрефе Цц хэрефе ь һәм ь хэрефлэре	1	Уку бурычын дөрес билгелэу. Текстны тыңлап аңлау. Тыйнаклык хакындагы эңгэмэдэ катнашу. Шц һәм Цц хэрефлэрен укый һәм яза белу, [ш] һәм [ц] авазларын аеру. Уз эшчэнлегенэ бэя биру. Уку бурычын дөрес билгелэу. Текстны тыңлап аңлау. Эшчэнлек, тырышлык хакындагы эңгэмэдэ катнашу. ь һәм ь хэрефлэрен укый һәм яза белу. Уз эшчэнлегенэ бэя биру.	12.01.2024	

Дәрес материалының тематик бүленеше (уқыту планында эдәби уку фәнненә 1 сәгать вакыт бирелгәндә)

№	Дәрес темасы	Дәреслек материалы	Хрестоматия материалы	Мөстәкыйль эш дәфтәрәндә	Үткәрелү вакыты		Сәг.саны
					план	факт	
1	Сәяхәт башы Аптыраткыч әкиятләр сере	Дәреслек белән танышу “Саескан” әкиятә	хрестоматия белән таныш -тыру. .Ф. Яруллин “Саескан”	Сәяхәт башы Аптыраткыч әкиятләр сере	19.01.2024		1
2	Санамыш серләре Борынгы санамышлар	Санамышлар Борынгы санамышлар	“Мактанчык бака” әкиятә Борынгы санамышлар	Санамыш серләре Борынгы санамышлар	26.01		1
3	Табышмак ничек төзелә?	Табышмаклар	Мөжәһитнең балык турындагы табышмаклары	Табышмак ничек төзелә?	02.02		1
4	Эндәшләр	Эндәшләр		Эндәшләр	09.02		1
5	Тизәйткечләр	Тизәйткечләр	Тизәйткечләр	Тизәйткечләр	16.02		1
6	Охшаш яңгырашлы сүзләр	1. “Кайтаваз мөгарәсе” тексты, 2. М.Галиев “Кайтаваз”, 3. Ш.Галиев “Чагу”, “Таяк”, 4. Р. Газизов “Беләсезме” шигыре		Охшаш яңгырашлы сүзләр	01.03		1
7	Рифма һәм шигырь мөгънәсе	1.Л.Лерон “Буталмышлар илендә”, 2.Р.Корбан “Көчек”, “Яңгыр яуганда”		Рифма һәм шигырь мөгънәсе	15.03		1
8	Шаян шигырьләр	Л.Лерон “Сабантуй галә-мәтләре”	Ф.Яруллин “Хыялый чебеш”	Шаян шигырьләр	22.03		1
9	Чылбыр	1. “Аю белән	“Песәй”	Чылбыр	05.04		1

	экиятләр	өч кыз” экияте, 2. Х.Халиков “Бии белмәгән аю” шигыре	экияте	экиятләр			
10	Поэзиядә һәм прозада сүзләрнең үзенчәлекле яңгырашы	1. Р.Бәшәр “Бал корты”, “Авазлар”, 2. Ф.Яруллин “Черкиләр жыры”. Э.Шәрифиллин а “Бәйрәм ашы – кара-каршы”	1. Р.Бәшәр “Авылга кайту”, 2. Бөжәкләр турындагы табышмакла р Р.Фәйзуллин “Хыял”	Яңгыравык шигырьләр Поэзиядә һәм прозада сүзләрнең үзенчәлекле яңгырашы	12.04		1
11	Урман мәктәбендә	1. Х.Халиков “Әллә ул да белә микән?”, 2.Дару үләннәре турында шигырьләр.	Р.Вәлиева “Урман экияте”.	Урман мәктәбендә	19.04		1
12	Малайлар, кызлар турында	1. Р.Миңнул лин “Үзбез генә калгач” 2. Ш. Галиевның “Шауламагыз эти йоклый” шигыре	1.Р.Миңнул лин “Малайлар бәйрәме иде”, 2. Х.Халиков “Кушамат”, 3. Ф.Зыятдино- ва “Мин андый малай түгел”, 4. Ф.Мөслимо- ва “Хәйләкәр каләм”, 5.Йолдыз “Урынсызга әрләмә”.	Малайлар, кызлар турында	26.04		1
13	Шигырьдә юмор хисе	1. Б.Заходер “Өтерне кайда куярга?”	Ш.Галиев “Курыкма, тимим”, “Шәвәли сере”	Шигырьдә юмор хисе	03.05		1

14	Язучы фантазиясе Дөньяны кем ничек күрә?	1. Р.Кутуй “Төнге әкият”, 2.Р.Миңнуллин “Шүрөлөсез урман” 1.Р.Хисмәтуллин “Хәерле иртә”, 2. Х.Халиков “Өгәр күрә белсәгез”		Язучы фантазиясе. Дөньяны кем ничек күрә?	10.05		1
15	Шагыйрь нәрсә күрә, нәрсә ишетә?	1. Р.Вәлиева “Кыңгырау чәчәк”, 2. Х.Халиков “Тартар белән сөйләшү”, “Аксак кәжә”	Р.Корбан “Сукмак”, “Шүрәле рәхмәт әйткән”	Шагыйрь нәрсә күрә, нәрсә ишетә?	17.05		1
16	Рәссам нәрсә күрә? Рифмалашкан сүзләр “Серле ачкыч” мәктәп клубына хат язу	Х.Туфан “Юкмыш бабай малае” 1. Л.Лерон “Буталмыш әкият”, 2..“Өннәгизәгенәем”, 3. Бертуган Гриммнар “Дөньяда булмаган әкият”, 4.“Шүрәле” халык әкиятә		Рәссам нәрсә күрә? Рифмалашкан сүзләр.	24.05		1